

ova knjiga. Na mene barem čini takav dojam, kao da nisam nikada što ljepšega čitao. Pisac ima pred očima čitatelje naobražene, ali nevjerne ili barem takove, koje treba uvjeriti o istinitosti katoličke religije. Zato polazi da rješava ovo pitanje: odakle čovjek? U kratkim i jasnim potezima prikazuje svu mizeriju evolucionističkog Darwinizma, absurdnost generationis aequivocae i zaključuje neumoljivom logikom, da je čovjeka stvorio Bog. Zatim prikazuje opet kratko a jezgrovito, neodrživost i ništavilo materijalističkog i panteističkog naziranja i zaključuje, da se nužno mora prihvatiti naziranje dualističko (za razliku od monističkoga), koje priznaje i ispovijeda Boga kao Stvoritelja svijeta ovoga, a naravno kao Stvoritelja čovjekova. Napokon iz svršnosti svega, što je na svijetu, napose iz svršnosti ljudskoga života, koju razum ljudski jasno razabira, pokazuje pisac, da je teizam jedini mogao o svrsi svijeta dati povoljan odgovor, a taj glasi: svrha je svijetu Bog. Čovjek je dakle stvor Božji, kruna svega Stvorenja, gospodar vidljivoga svijeta, sluga Božji. — Prelazi sada pisac na ispitivanje ove istine: koja je svrha čovjeka? I pošto je naveo ponajprije kriva mišljenja, kako starijih tako i novijih i najnovijih filozofa, Paulsena, Wundta, Hartmanna i dr., koji nijesu kadri da ovo pitanje prema svojim naukama riješe, dovodi nas do zaključka, da je jedini istiniti odgovor u teističkoj filozofiji, po kojoj je prava svrha čovjeka i prava i potpuna sreća njegova u Bogu, a ovaj život je samo priprema za buduću vječnu, a postignuće svrhe čovjekove biva spoznavanjem Boga i službom te ispunjavanjem njegovih zapovijedi. To je sve sadržaj prvoga dijela.

Dotle filozofija može da vodi čovjeka i te mu istine dokazuje. Ali sad se pisac penje na više, svrhunaravno stanovište, te kratko i jezgrovito prikazuje i navodi poglavite dokaze za istinitost kršćanske objave. A nakon toga govori o Crkvi Hristovoj, da ju je utemeljio Krist, da je jedina jedina, vidljiva, hijerarhična, da je Crkva savršeno i neovisno društvo, da je neprevarljiva u naučanju Bogom objavljenih istina, da joj je vrhovna glava Petar i njegovi zakoniti nasljednici, rimski biskupi. Dosljedno: da je ri-

mokatolička Crkva prava Crkva Kristova, jedina, sveta, katolička i apostolska Crkva. Dosljedno: da je njezina nauka, njezin moral pravi, istiniti moral. To sve u drugom dijelu ove knjige. A u trećem dijelu navode se poglavite istine katoličkog morala i rješavaju se poglaviti prigovori protiv morala.

Ova je knjiga kratka ali temeljita apologija katoličke Crkve i njezine nauke. Pisac je jasan kao sunce, a osvjeđočava, da mu moraš potpisati svaku. Tko ušćita ovu knjigu, mora priznati istinu i biti o njoj osvjeđočen. Prvo izdanje ove knjige ugledalo je svijetlo 1907., drugo 1909., i već eto izlazi po treći puta. I to je dokaz, da je knjiga izvrsna. Zato se svakomu naobraženom katoliku najtoplije preporučuje, da si ovu knjigu nabavi i čita.

Dr. Pazman.

Lingens Emil S. I.: Die innere Schönheit des Christentums. Treće i četvrto izdanje in 8° (XVI + 234 str.). Herderova naklada u Freiburgu i Beču. Cijena K 4'20.

Pisac ove knjige izdao je ovo svoje djelo prvi puta g. 1895. kao prilog časopisu „Stimmen aus Maria-Laach“. Nakon smrti piščeve († 1899.) izdano je ovo djelo eto već po treći puta, a kritika je najpovoljniji sud o njemu izrekla, da je genijalna i dubokoumna apologija kršćanstva, jasna i dogmatski izrađena, podobna da porodi u čitatelja visoki pojam i veliku ljubav za katoličku Crkvu.

Pisac prikazuje u tom djelu ljepotu kršćanstva po divnom nutarnjem jedinstvu, po harmoniji, koja u njem vlada i po svezi, kojom su pojedina uda spojena međusobno kao uda živoga tijela. To i takovo kršćanstvo opstoji i živi jedino u katoličkoj Crkvi. Princip života, duša toga kršćanstva jest Krist. On je u kršćanstvu sve i sva. On je u Crkvi učitelj, njegov se nauk propovijeda; On daje svetost dušama u Crkvi i po Crkvi se rada u nama na duhovni način; On kraljuje i vlada u Crkvi i po Crkvi nad našim dušama. Crkva je učiteljica Kristova nauka, Crkva je mistično tijelo Kristovo, Crkva je kraljevstvo Kristovo. Vjerske istine, mističnost, sakramenti, žrtva euharistička,

Crkva sama, njezino djelovanje — sve je to pisac prikazao kao u jednoj umjetnički izrađenoj slici, tako te misaoni čitatelj mora da uvidi, da kršćanstvo nije moglo slučajno tek nastati, da se nije ljudskim nastojanjem razvilo u divotno stablo, već je samo po osnovi božanske mudrosti moglo nastati, razviti se i održati. Ovo djelo stoga toplo preporučujemo za štivo i svećenstvu, napose propovjednicima i katehetima na srednjim školama, a i naobraženim laicima.

Dr. Pazman.

Hurter Hugo S. I.: Entwürfe zu Herz-Jesu-Predigten. Drei Zyklus (V.—VII.). U vel. 8° ima str. 140. Kod Felic. Raucha u Innsbrucku 1914. Cijena K 1'40.

Ovo je šesti svezak kratkih propovijedi, što ih je dosada izdao učeni pisac, glasoviti i preko 50-godišnji profesor dogmatike u sveučilištu u Innsbrucku, i posvetio svojim zahvalnim učenicima i marljivim slušateljima, kojih imade na tisuće. U prvom

svesku izašla je (1912. II. izdanje) jedna zbirka propovijedi o riječima Isusovim na križu. U drugom svesku izašla je (1908. II. izd.) jedna zbirka propovijedi o B. D. Mariji (svibanjske). U trećem svesku izašle su (1908. II. izd.) četiri zbirke propovijedi o Presv. Srcu Isusovu. U četvrtom (1910. II. izd.) četiri zbirke razmatranja za duhovne vježbe. U petom (1908.) četiri zbirke priloga za duhovne vježbe za svećenike i klerike. Napokon su u ovom še sto m svesku izdane tri zbirke propovijedi o Presv. Srcu Isusovu. Prva zbirka je sastavljena prema litanijama Presv. Srca Isusova, druga prema dužnostima našim spram bož. Srca, a treća prema vrlinama, koje rese bož. Srce Isusovo. Ovi sastavci Hurterovi nijesu izrađene propovijedi, a nijesu ni puki nacrti, već nešto srednjega, jer osim nacrti sadržaje glavne misli, razdiobu, dokaze, tako te one propovjednike, koji nemaju vremena da kod kuće izrade propovijedi, mogu izdašno pomoći ovi sastavci Hurterovi. Zato ih preporučujemo.

Dr. Pazman.

Pregled časopisâ.

Hrvatska Straža za kršćansku prosvjetu. Časopis namijenjen filozofiji i drugim znanostima. Urednik: dr. Ante Alfirević. Rijeka 1914. God. XII. Br. 3—4. F. J. Milošević: Naturalistički vitalizam prema novim biološkim uspjesima. — Lanis Veillot (prigodom stogodišnjice) I. Životopis. II. Rod i način javnog rada. III. Ideje Veillot-ove. — Aškerc u Hrvatskoj. Kritika izdanja Aškerčevih pjesama po „Matici Hrvatskoj“. — Dr. A. Alfirević: Uzroci zločina. Kritika Šilovićevih sveuč. pučkih predavanja. — Fra Ign. Radić: Kako ćemo pisati? — P.: Pismo iz Rima. Dr. Al. Ušeničnik: Pismo iz Ljubljane. — Fiat lux! — Upiti i odgovori. — Književnost. — Bilješke.

Kršćanska škola. Pedagoški i didaktični list. Glasilo hrv. katol. katehetskog društva. Zagreb 1914. Br. 4—5. — O. E. Firšt: Temperamenti i značaj. — ff.: Prilog k rješenju pitanja o liturgijskom udžbeniku. — J. Čuk: Borba za školu u New-Schehiru. — D. Reorganizacija šegrtskih škola. — Književni pregled. — Vjesnik.

Vrhbosna. Katoličkoj prosvjeti. Sarajevo 1914. Godina XXVIII. br. 6—11. Izdaje kaptol Vrhbosanski. Uređuje dr. Antun Buljan. Dr. Miroslav Matijaca: Izbor pape. — Ante Messner: Socijalni tečaj u Zagrebu. — Ivan Jablanović: Iz povijesti borbe dviju ideja. — O. Urban Talija: Religiozna shepsa i kršč. apologetika. — Fra Ign. Radić: Slobodna lju-